

M A K Ó I FÜGGETLEN UJSÁG

Politikai napilap.

Főmunkatárs:
Dr. KISS PÁL.Felelős szerkesztő:
ESPERTSIT JÁNOS.

Telefon szám 63.

Szeptember elején.

Makó, szept. 5.

Gyerekek!

Apró fiuk, édes szép gyerekek, okos szemű vágyakozó és megszólításban nagyreményűnek mondott fiuk — hallgassatok ide.

Hallgassátok meg a Veni Sancte idején az élet némely igazságait, amelyekről hallgat a Szinnyi olvasókönyv, a Pirchala példatára, az igazgató ur bevezető-beszéde s amelyek nem foglaltatnak benne még abban a szép oktatásban sem, amelyben a legnemesebb és legokosabb magyar elmék egyike, bölcs Kólcsey Ferenc részesítette nagyapáitokat, apáitokat és titeket.

Fiuk, ti tanulni akartok s kell is, hogy tanuljatok, mert az élet legnagyobb öröme az új megismerések által keltett sok szép ábránd, álom és vágy, legnagyobb és elérhetetlen diadala a tudás.

Fiuk szeressetek tanulni, mert akármennyit tanultok is még mindig keveset fogtok tudni ahhoz, hogy meg tanuljátok ismerni az élet ravasz, furfangos és válságos fogásait, hogy megtanuljatok birkózni azzal a sulyos, vaskos és izmos erővel, amelyet magyar közéletnek neveznek és amellyel megviaskodni jórészt nem kivételes és tanult tehetségeknek sikerül.

Fiuk, akik megvásároltátok már iskolakönyveiteket és írószereiteket, amelyekből minden esztendőben más parancsol rátok a bölcs tanügyi gondoskodás, — ti fiuk, szeressétek az iskolát, mert az iskola az egyetlen hely ebben az országban, ahol nem a maga kárán tanul az ember. Szeressétek a tanárokat, mert csak tőlük hallotok majd éltetek hosszú során igazságokat.

Mig ők mondják, hogy Magyarország fővárosa Budapest, elhíhetitek, ha majd a képviselők mondja, kiáltásokat neki oda, hogy téved

— főváros: Bécs. Tanáraitoknak higgyétek el, hogy a kamat egyenlő a tőke és a százalék szorzatainak százdreszével, de ha pénzemberek mondják ezt nektek, számítsátok hozzá a kezelési, visszszámolási és megdöbbenési költségeket is. A tanáraitok igazat mondanak, ha azt állítják, hogy a métermázsa száz kilogramm, de ha majd vásároltok, más igazságokat fogtok megállapítani. — Fiuk, szeressétek az iskolát, mert amit tanultok, azok igazságok — s az élet a ravasz élet — hazudik.

Fiuk, becsüljétek meg az iskolát és tanuljatok, hogy az életben boldogulhassatok. El sem gondoljátok, mennyi sok tudásra van szüksége a tehetséges embernek, hogy megélhessen. Tizenhét esztendőig kell könyveket bujni az orvosoknak, hogy éjszaka tizenkét órakor felkelvén, egy koronát kereshessen a tudományával. Ha nem tanultok fiuk, csak kuruzslók lesztek és százezreket kerestek.

S mennyit kell tanulnia a bírónak, ügyvédnek, mérnöknek, a vasutasnak, a hivatalnoknak, hogy negyven éves korában megállapítsa azt az aranyigazságot, hogy évi három-négyezer koronából családos embernek nem lehet megélni.

Fiuk, a nemes, a fenkölt hazaszeretet érdekében tanuljátok meg a stilsztikát, mert a hazát hiába szeritek tettel, munkával, szorgalommal, ha szép frázisokat mondani nem tudtok.

Fiuk, fődolog a frázis, a mellékes a tett. A frázist mindenki meghallja, a tetteket olyan kevesen veszik észre. Minden tethnél szebben beszél a nagyhangú ordítás s épen ezért fiuk vigyázzatok a hangotokra. Nincsen nagyobb erő az érces bariton hangnál s ha basszus-hangja van valamelyiktöknek; övé a világ!

Fiuk, tanuljatok és legyetek szorgalmasak, mert még ennek is lehet eredménye.

Higgyétek el, megtörténik az néha, hogy munkával is lehet boldogulni. Ne gondoljátok, hogy a tanulás szégyen és a munka nemtelen.

Ezek ugyan közéleti jelenségek, de még megváltozhatik a világ. Ki tudja milyen pályát választotok még?

Mert a pályaválasztás nagy dolog s biztos sorsa csak annak van, akinek nem az apja, hanem a királyi hitbizományi engedély jelöli ki jövőd megélhetésének eszközeit.

Gyerekek! Az iskolának csengettyűje megszólal: menjetek be az iskolába és üljétek le szépen a padokra. Ne sirjatok, ne pityeredjétek el, ha a tanár ur haragos, nem ti vagytok az okai, hanem, hogy a fizetésrendezés egyre kesik s ne örüljétek, ha tudtok valamit, mert az életben sokszor ostobáknak kell majd mutatni magukat, hogy megengedjék az érvényesüléseteket. Fiuk szeressétek a tudást, mert sokat kell tudni az embernek ahhoz, míg megtudja, hogy mindennel lehet boldogulni, csak tudománnyal nem. Szerencse kíséren benneteket fiuk!

A fekete kéz.

Munkában Barkóczy.

Két furcsa nyugdíjazás foglalkoztatja néhány nap óta a fővárosi tanárságot. Barkóczy miniszteri tanácsos két komoly, tudományos gimnáziumi igazgatótól akar rövidesen megszabadulni. A két igazgatónak az a bűne, hogy nem kongregáció barátok.

Amióta Barkóczy miniszteri tanácsos beköltözött a közoktatásügyi minisztériumba, nem titok, hogy klerikális világ keletkezett és a tanárok közül azoknak van biztosítva az előhaladás, akik belépnek valamelyik katolikus kongregációba. Ezt Barkóczy miniszteri tanácsos a középiskolák tanáraitól egyszerűen elvárja. Így nem titok, hogy a harmadik kerületi gimnáziumnak Morvai Győző, a második kerületi reálnak Szekeres Kálmán kongregációs érdeméért lett igazgatója, lent Tordán pedig egy Simon nevű professzorból csinált Barkóczy négy hónap alatt direktort, amiért buzgólkodott egy katolikus szent egyesületben.

A két fővárosi gimnáziumi igazgató, dr. Cserven Flóris, a Barcsay-utcai, és dr. Wagner Alajos a Markó-utcai gimnáziumok vezetői azok, akiktől Barkóczy szabadulni akar, mert nem barátjai a kongregációknak. Wagner Alajos, mint a pesti tanári kör elnöke, ez előtt két esztendővel, mikor a középiskolákban a klerikális terjeszkedés hivatalos védelem alatt megindult, beszédet tartott a kör ülésén és kikelve a klerikális terjeszkedés ellen, olyanformán nyilatkozott, hogy a kongregációk a tanárság körében nem a hitbuzgóságot fogják terjeszteni, hanem a hipokritaságot.

Ez a bátor és őszinte szó, melylyel az igazgató a katolikus kongregációk ellen kikelt, tette megbélyegzett emberré Wagner igazgatót a Barkóczy szemében. És most, míg Zichy János gróf kultuszminiszter távol volt, felszólította Wagnert, hogy adja be nyugdíjaztatása iránti kérvényét, Wagner ugyan betöltötte harminc esztendő szolgálatát, de ez még nem szokott ok lenni a nyugdíjaztatásra, mert sokkal idősebb emberek is szerepelnek igazgatói állásokban.

Barkóczy kongregációs testőséggel akarja magát és a klerikalizmust az iskolákban körülvétele és akkor két főgimnáziumi igazgató ellenszegül az akaratának. Ez a baj és ez az ok. Ezért kell nyugdíjba menni munkás embereknek. Virul vígan a klerikalizmus Magyarországon. Vagy talán a makói főgimnázium fölött nincs klerikális ellenőrzés?

Az apátfaivai bíró.

Kardos Noé lemondása.

A „M. F. U.” tudósítójától.

Makó, szept. 5.

A Khuen-Héderváry-kormány közigazgatási programja, a mit különben csak suttyomban vall, de tényekben valósít meg, kezd napról-napra az egész vonalon érvényesülni. A közigazgatás minden ágában elteszi láb alól az önálló, független gondolkozású tisztviselőket. Az eszközök, miket e célra használ a kormány, a legkülömbözőbbek.

Ennek a közigazgatási programnak az áldozata lett most a szomszédos Apátfalva község bírája, Kardos Noé.

A tény ugyanis, melyet regisztrálnunk kell, az, hogy Apátfalva hat éven át volt községi bírája. Kardos Noé most lemondott erről az állásáról.

A községben az év végén lett volna az általános tisztújítás, tehát a bíró választás is, de Kardos Noé ezt a kevés időt se várta

meg, már is lemondott a bírói tisztségről.

Az a tény különben maga szinte igénytelen volna, ha nem ismernők a körülményeket, melyek ez előidézték.

Kardos Nóé hat esztendei bíráskodása alatt nem csekély kellemetlenségnek volt a központja. A személyi torzalkodásoknak, melyek Apátfalva község közigazgatási és társadalmi békéjét már evek óta dúlják, legtöbbször a bíró adta meg az árat. A nemrég elhalt jegyző és kicsi gárdája egyrésztől, másrésztől a bíró s mellette a képviselőtestület többsége és mondhatni az egész község állandó csatározásokat folytattak egymás ellen. E csatározásokban Kardos Nóé igazi magyar jellemhez méltóan mindig exponálta magát s erős temperamentuma aztán így sodorta egyik kellemetlenségből a másikba a különben falujában általános népszerűségnek örvendő bírót. Ezek a torzalkodások nem maradtak a község területén belül, hanem a bírói és közigazgatási hatóságokat is gyakran foglalkoztatták.

Alig volt e hat év alatt időszak, hogy a legkülönbözőbb címeken feljelentésekkel ne zaklatták volna Kardos Nóé bírót az ellenpárt emberei, akik különben politikailag is erős ellenfelei. A bíró jelleme azonban minden ügyből tisztán került ki. Ha ellenei minden alkalommal a kivegzetelésére számítottak is. Kardos Nóé szilárdan ültetett tovább is a bírói székből.

Azt lehetett hinni, hogy a volt jegyző elhunytával most már béke lesz Apátfalván. Nem így történt. A gárda megmaradt és nem adja meg magát. Sőt támad. Tovább folytatták a hajszát Kardos Nóé ellen. Különféle feljelentésekkel zaklatták, a miket aztán már megunt végre ez a derék magyar ember s oda dobta a bírói dobot, azt mondván a nála kisebb embereknek: *eb ura fakó.*

És a mi különösen befolyásolta a bíró ebbeli elhatározását, az volt, mert azzal fenyegették most meg, hogy a mai kormányának Apátfalváig is leér a keze s ez a kéz mindent elkövet arra, hogy Kardos Nóét, az apátfalvai függetlenségi és 48-as párt egyik legerősebb vezérének a bírói székből kimozdítsa. Kardos Nóé megunt a herce-hurcát s bár minden ügye szintistán áll, lemondott, hogy mint igazi függetlenségi és 48-as férfi a bírói hivatalos nyugtól menten szabadon érvényesíthesse elvét.

Érdekes volna erről az emberről, a ki most a pressió folytán ott hagyja a községi bírói széket, többet elmondani. Igazi magyar jellem s remek magyar típus. Nem Göre Gábor-féle bírák sorából való alak, hanem az, a ki helyes érzellemmel, meleg szívvvel és alapos ismeréssel kezelte a falubeli nép ügyét baját. S különleg is olyan magyar típus, hogy a mikor az 1896-iki hódoló felvonuláshoz magyar alakokat kerestek a mi vármegyékben is, ebben a megyében két ilyen igazi szép magyar alakot találtak: Kardos Nóét Apátfalván és Szóke Istvánt Makón.

— **Átvette hivatalát. Tarnay Ivor** vármegyei főjegyző tegnap visszatért négy hétig tartó szabadságáról és ma délelőtt átvette hivatalát.

Kisbirtok pusztulása

Az ugynevezett „földéhség” okai.

Makó, szeptember 5.

Régi, sokat emlegetett betegsége kisgazdáinknak a földéhség. Nem kell csupán lelki okokra hivatkoznunk, hogy e betegség a kisgazdáknak megtudjuk magyarázni. A kisbirtokosság a rossz időjárások, a föld termőerejének a csökkenése és még rosszabb közigazgatási alakulások hatása alatt lassan-lassan belátta és belátja, hogy szörnyen megfogyott a fekvőség eltartó képessége.

A birtok, amelyből hajdanán, a régi körülmények között szépecskén éldegélt a kisbirtokos család, a jelen alakulások, készárak drágasága, elmérgesült munkáviszonyok mellett betevő falatot is alig-alig ad. Meglehetősen érthető tehát a kisbirtokosság törekvése, melylyel a kisbirtoktest nagyobbítását célozza.

A nagy- és középbirtokok lépésről lépésre való parcellázása nemcsak talajul szolgál ilyen fajta intenciók megteremtésének, hanem kecsesítő alkalmat is ad ilyen tervek megvalósítására. Ahol maga a megélhetés hajtja a kisbirtokost ingatlan nagyobbításba, ott szó sem lehet arról, hogy a birtokvársárlás közpénzen történjék. Így aztán a birtoknagyobbitás egyrészt a megvett fekvőséget, másrészt az ősi fundust is megterheli adóssággal, ha ugyan már eddig is agyon nem volt terhelve.

Azt, hogy valóban ez a dolog állása, misem igazolva fényesebben, mint a hitelszövetkezetek, takarékpénztárak gombamódon való szaporodása. A csordultig terhelt birtok aztán egy darabig csak prosperál a tulajdonos kezén, de pár évi silány termés, az anyagi veszteségek száz közül 90 esetben odaviszik a dolgot, hogy ugy az ősi birtokoska, mint a vett ingatlanok dobra kerülnek. A birtokát veszített kisgazda pedig be áll napszámosnak.

Nagy veszteség, igen nagy veszteség nemzeti életünkre a kisbirtokosság zülése. Nemcsak érzelmi okból, mert erős, nagyszámú társadalmi réteg megy bennük semmivé, hanem azért is, mert a napszámosná lett kisgazdáknak elveszítjük a hazafias gondolkodásu, tősgyökeres magyar embert. A napszámosná lett kisgazda gondolkodásában is napszámosná, proletárrá, a földbirtok megülő ellenségévé válik. Eppen most, mikor a választói jog kiterjesztésénél megfizethetetlen lenne a sziklaerős, hazafias minél nagyobb számú kisbirtokosság a magyarság szupremáciájának biztosítására.

Nagy veszteség a magyar nemzeti állameszmére a kisbirtokok pusztulása és annál is fájdalmasabb, mert nem csak hamarosan, de egykönnyen belátható időben sem tudunk megakadályozására csak valami üdvöset is tenni.

— **Halálozás.** A helybeli görög katolikus egyháznak gyásza van. Tegnap délután hosszas szenvedés után elhunyt Nagylakon *Bozintán* Sándor görög katolikus kerületi esperes, nagylaki plébános. Az elhunyt lelkes általánosan tiszteletnek örvendett a vármegyében, ki nemcsak magyar érzelmeiről, de előzőkeny jó modoráról is általánosan ismeretes volt.

NAPI HIREK.

Itt az ősz.

Nem sárgul ugyan még a falevél és nem zörög a mezőn a haraszt, mégis itt van, itt az ősz!

Még ugyszólván tartja tavaszi üde, zöld színét a mező, a levél, mégis itt van a tavasz ékességét letaroló ősz, itt van a nyakunkon.

Pár nappal ezelőtt megeredtek az ég csatornái. Bőségesen hull az eső. Tavasszal az ilyen eső után az áldás fakad. Most sem követi ezt az enyészet. Haragos zöld színt ölt utána minden, de csak rövid, nagyon rövid időre. Itt vannak már a mindenkit szomorú érzéssel eltöltő rövid napok és hosszú éjszakák.

Hiába ölt pompás reményszínű, zöld ruhátja természet. Olyan ez, mint az agoniában levő ember, ki a halál bekövetkezése előtt még magához tér. Környezetével mosolyogva elbeszél és hirtelen lezárulnak a mosolygó szemek.

A napnak, a világegyetem mosolygó szemének bátyadt fénye alig képes már áttörni a vastag, őszi felhőrétegen. De még ránk fog tekinteni mosolygó tekintetével egy párszor, mint az agoniából magához térő beteg és aztán megszűnik a mosolygás, mert itt van, beköszöntött az elmulásra figyelmeztető szomorú ősz.

— **A gimnázium megnyitása.** A makói állami főgimnáziumban ma délelőtt nyílt meg a tanítás. Ezt megelőzőleg ünnepélyes isteni tisztelet: *Veni sancte* volt a templomban, melyen a növendékek tanáraik vezetésével részt vettek.

— **A város számadásai.** Makó város polgármestere ma délelőtt terjesztette be Csanádvármegye alispáni hivatalához jóváhagyás, illetve felülvizsgálás végett a város összes számadásait.

— **A mai sorozás.** Városunkban ma délelőtt folytatták a sorozást és pedig a II. korosztályának még elmaradt hadkötelesei is a harmadik korosztály állott mérték alá. A mai sorozáson bennmaradtak: Bálint Nagy József, Apjok József, B. Nagy István, Dégi Antal, Király Sándor, Kolompár István, Bíró Sándor, Diós András, Tamasi Lajos, Petró Péter Pál, Gera Imre, Thuri Tóth János, Bodi János, Hári Sándor, Fodor István, Iritz Lipót, Szűcs Mihály, Joó Sándor, Borka Sándor, Benkő István.

— **„Maros Újság.”** Ez volna a tulajdonképeni cím, amely alatt a helybeli klerikális organum feltámadt. Hogy azonban azt a néhány olvasójukat is megtévesszék, ez *Újság* jelzést az ökölnyi nagy *Maros* mellett, alig látható betűkkel szedették. Nagyon kevesen vehették észre, csak azok, akik szakértők s azok, akik azt észrevették, hogy a lap fején az első évfolyam első szám jelzés is ott van, itt az *igazságot* és *egyenességet* hirdető papok kegyes csalással, ravasz fordulattal éltek, azt akarván elhitetni, hogy ennek a lapnak a címe, a negyvenegyedik évfolyamában kimúlt *„Maros”*. Igaz, hogy a lényege ugyanaz, csak a cím, más; de ők a címet is szeretnék valamiképpen elsajátítani. Ehhez a címhez csak a régi tulajdonosnak van jussa. De

azért továbbra is ők fogják prédikálni nekünk az igazságot és egyenességet. Pedig nekünk ilyenkor egy új testamentumi történet jut eszünkbe. Miért is üzte ki Jézus Krisztus a farizeusokat és kufárokat az Ur templomából?

— **Polgármesterek kongresszusa.** A rendezett tanácsú városok polgármesterei október 19-én Szombathelyen tartják meg kongresszusukat. A városi tanács mai ülésén erre a kongresszusra *Gálambos* Ignác dr. polgármestert küldte ki.

— **Ajándék a kórháznak.** *Rónay* Ernő kiszombori nagybirtokos, országgyűlési képviselő ma 4 darab félig javított sertést ajándékozott a makói közkórháznak, melyért a kórház igazgató főorvosa meleg hangu köszönetet mondott a jótékony ajándékozónak.

— **A tanítóság köréből.** *Kovács* Zoltán honvédi református tanító csupán egy éven át oktatta még a kis nebulókat, de már ezt az egy évet is megelégette — úgy látszik — ő is, meg iskolafentartó hatósága, a református egyháztanács is. Az egy évi tanítás alapján ugyanis az egyháztanács fegyelmi eljárást indított a tanító ellen azért, mert állítólag a tanítás eredménye nagyon is elégtelen volt. A tanító meg most a következő egész iskolai évre szabadságot kért a presbiteriumtól azon a címen, hogy a tudója nincs berendezve ezidőszert arra, hogy még tíz hónapon át tanítson. Az egyháztanács tegnapi ülésén megadta a kért szabadságot *Kovács* Zoltánnak, de azt is kimondotta, hogy ezért a fegyelmit is annak a rendje és módja szerint lefolytatja. Érdekes különben, hogy a tanító a kért szabadságidejére való fizetéséről is lemondott.

— **Vérgyógyítás Makón.** A makói közkórházban *Dózsa* Lajos dr. kórházi főorvos nap nap után folytatta oltásait a híres *Ehrlich* Pál frankfurti tanár vérgyógyító szérumával és a szer meglepő gyógyulásokat idézett elő. A legutóbbi szerumküldemény már ismét fogytán van, úgy hogy *Dózsa* Lajos kórházi főorvos újabb gyógyanyagokért irt Frankfurtba *Ehrlich* tanárnak.

— **Temetők rendezése.** A makói református egyház két temetője az ő-és új temető eddig meglehetősen rendetlen állapotban volt. Egyrészt azért, mert a temetők határait az élelmes szomszédok nagyon is bizonytalanán tették másrészt meg a temetőkbe vezetl bejáratok szinte feneketlenül süppedékes sárosak voltak. Azután meg olyan szűkek is voltak, hogy a halottas kocsik is alig fértek azokon közlekedni. Ezeken felül a temetők némely részeit az ott nőtt akácok annyira elsűrűsítették, hogy szinte vadonerdőnek néztek ki, a hol lehetetlen volt a járás. Az egyház tanács most elrendelte, hogy mindezeket a bajokat segíteni kell. A temetők határait mérnökkel kimérési és kikövezteti, a temetőbejáratokat kikövezteti, a temető-utakat kiszélesíteti és szabályoztatja és a sűrű akácot megtrikittatja.

— **Éjjeli utonálló.** *Varga* István zenész az éjjel egész gyanutlanul ment haza a kávéházból, mikor az utcán ismeretlen utonálló megállította és tőle két ko-

ronát követelt. Minthogy Varga az összeget hajlandó nem volt megadni, az ismeretlen egész erejével rátámadott a szegény zenészre és össze-vissza verte. Ma aztán a rendőrségnél ismeretlen bántalmazója ellen panaszt emelt, kit nyomoznak.

— **Az italozás vége.** Kis István 64 éves napszámos ma délelőtt erősen bepálinkázott és a főtéren elesett, mikor fejét oly erősen beütötte, hogy elszedült. Eszméletlen állapotban szállították a megyei közkórházba, hol most ápolják.

— **Anyakönyvi hírek.** Házasságra jelentkeztek: Szentpéteri Sámuel Szani Katalinnal, Neuman Mihály Pál Máriával. — **Elhaltak:** Kádár Juliánna özv. Mészáros Juliánna 48 éves, S. Nagy Lidia Nagy Jánosné 48 éves.

Börtönből kórházba.

Ferkovics Mária mütő kész alatt.

— Lapunk tudósítójától. —

Makó, szept. 5.

A lélekbuvárok már nagyon sokat irtak arról, hogy a félelem mi mindenre képes az embereket rávenni. Különben azt mindenki tudja, hogy a félelem sokszor az öngyilkosságba kergeti az embereket.

Ma délelőtt a makói közkórházban volt alkalmunk látni, hogy a félelem milyen nagy tettekre képesít egyeseket. Az eset a következő:

Ferkovics Mária már egy évvel ezelőtt kellett volna valami furfangos csalás miatt a bíróság elé állani.

Az 52 éves cigány asszony annyira félt akkor a bíróságtól, hogy befeküdt a kórházba és arra kérte Dózsa Lajos dr. kórházi főorvost, hogy operálja meg erősen fejlett emlőrákját.

A főorvos hajlandó is volt a nagy operációra és bizonyítványt adott a cigány asszonynak, hogy bírái előtt az operáció miatt meg nem jelenhetik.

Azonban mikor az operáció ideje elérkezett, Ferkovics Mária a mütétet nem engedte végrehajtani és nyomban el is hagyta a kórházat, mert a tárgyalásnak vége volt, így ő egy időre nyugodt volt.

Időközben azonban Ferkovics Mária a szegedi kir. törvényszék mégis elítélte egy évi börtönre.

Ma kellett volna bevonulnia a szegedi csillagbörtönbe, ezért tegnap ismét jelentkezett a kórházban, hogy megoperáltatja magát és kért a főorvostól ismét bizonyítványt, hogy börtön büntetés meg nem kezdheti.

Dózsa főorvos azonban okulva amult évi eseten, mikor Ferkovics Mária őt is becsapta, most megtagadta a bizonyítvány kiszolgáltatását, de megígérte, hogy azt azonnal kiadja, mihelyt a mütétnek vége lesz.

A cigány asszony jó igeig töprengett a főorvos kijelentésén. Végre a nagy félelem, melylyel a börtön iránt viselkedett, odáig érlelték benne dolgot, hogy kijelentette, miszerint aláveti magát az operációnak, mert inkább meghal, semhogy a börtönbe bevonul.

Dózsa Lajos kórházi főorvos ma aztán korán reggel megjelent a kórházban és megtette a szükséges előkészületeket a nagy műtetre. Dacára annak, hogy a kórház oszlopos előcsarnokát ellepte a Ferkovics familia aprajagya, a főorvos még mindig nem hitte, hogy a remegő cigány asszony alávesse magát a veszedelmes műtétnek.

Csalódott azonban a főorvos. Ferkovics Mária sokkal jobban félt a börtöntől, mint a mütő orvos késétől. Lefeküdt a mütő asztalra. Nyugodtan tűrte elaltatását. Ekkor Dózsa Lajos dr. megkezdte a nagy operációt. Csakhamar eltávolította a beteg nagy emlőt és kiszedette a ráksebes izom és hájréseket. Az operáció jóval tovább tartott egy óránál. A szegény cigány asszony így megszabadult egy időre vagy talán mindenkorra borzalmas betegségétől, de a börtön rémétől nem, mert ha begyógyul az óriási seb, akkor csak le kell ülnie egy évi börtön büntetését.

Rendőrsipkás rablók.

Hurokra került éjjeli rabló.

— Lapunk tudósítójától. —

Makó, szept. 1.

Nem új dologról írunk. Megemlékeztünk már egyszer róla. Olvasóink is bizonyára emlékeznek még rá. Hiszen nem olyan régen volt. Julius 19-én, mikor Makón a nyári országos vásárt tartották. Ekkor történt ugyanis, hogy éjnek idején az orosz temető mellett két ismeretlen tettes, mindkettő fején rendőrsipka volt, megtámadta Nagy György József gazdálkodót és tőle 250 koronát és egy járulatot elvettek.

A két sipkás rabló nem bántalmazta a kissé ittas gazdálkodót, mert mindkettő rendőrnek adta ki magát és mint ilyenek vették el Nagy György József 250 koronáját, kit végül figyelmeztettek, hogy a pénzté másnap reggel a rendőrségen megkapja.

A kifosztott gazdálkodónak mikor reggel felébredt, első dolga volt, hogy a rendőrkapitányi hivatalba sietett pénztét átvenni. Csak ott jött annak tudatára, hogy ő az éjjel nem rendőrökkel, hanem közönséges éjjeli rablók-kal találkozott, akik pénztétől kifosztották.

A rendőrség nyomban megindította a nyomozást, de nem tudott világosságot deríteni a koruplikált ügybe. Nagy György József kirablása után azonban néhány napra agyonlőtte magát egy Vig József nevű sintérlégény, ki halálos ágyán kivallotta, hogy ő Király István nevű társával kirabolta Nagy György József gazdálkodót.

A haldokló vallomása alapján a rendőrség erősen hozzálátott a gyanúsított Király István vallatásához. A furfangos rabló azonban makacsul tagadott mindent. Már — már fel akart hagyni a rendőrség minden vallatással, mikor Király Istvánt illetőleg újabb terhelő gyanuok merültek fel.

Valahol ugyanis elszólta magát Király István, hogy Nagy György Józsefen a nyári vásár alkalmával ő vágott eret. Ezen az alapon

indult meg ellene a vizsgálat, mely sikerrel is járt. A furfangos rabló a kerösztkérdések bevallotta tettét és nyomban letartóztatták és a rendőrség átkísérte a Szegedi kir. ügyészség fogházába.

Tréfából bicskázás.

Munkások ebédje.

Saját tudósítónktól.

Makó, szept. 5.

Tóth János távirca szerelő munkás több társával együtt már hetek óta végzi a javítási munkálatokat a Maros tulsó partján levő távirca- és telefon-hálózaton.

Ez a munka is olyan, mely kivételt képez a vasárnapi munkaszüneti törvény alól. Az ilyen munkások ugyanis vasárnap is teljesíthetik munkájukat.

Tóth János több társával azért dolgozott tegnap egész délelőtt is a zombori oldalon.

A munkát délelőtt 11 órakor fejezték be és minthogy vasárnap volt, társaságban jó ebédet főztek. Volt jó leves és utána jóízű hus.

Tóth János kitalálta először a levest. Ekkor társai, mint szakácsok, évődni kezdtek, hogy nincs a levesben elég só. Különösen Gölöcsér István bosszantotta a szakácsot és egy jó marék sót dobott a Tóth János levesébe.

E pillanatban elhalványodott Tóth János a belső haragtól és Gölöcsérnek olyasvalamit mondott, hogy az nyomban bicskát ragadott és azzal akarta társát hasba szurni. A kés azonban a félreugró Tóth Jánosnak csak a combját érte, melyen életveszélyes sebet ejtett.

A vér magasra szökött ki Tóth János combjából és azonnal lebukott a székről, melyen addig ült. Eszméletlenül terült el a földön. Végre maga a tettes is, de különösen munkástársai magukhoz tértek nagy meglepetésükből és eszméletre térítették szerencsétlen fiatal embert. Csak ezután kötözték be a még mindig vérző sebet és ezután kocsin szállították be a makói közkórházba, hol Molitörisz Kálmán kórházi orvos új kötést alkalmazott a mély sebre.

A szerencsétlen távirca munkást a kórházban ápolás alá vették, de felgyógyulásához kevés a remény, mert a bicska olyan részeket érintett, melyeknek gyógyulása után a biztos halál következik.

Fegyverjavító műhely Makó
000 Szent-István tér. 000

Műhelyemben gyárilag végzek fegyverek javítását és átalakítását, fegyvercsövek barnítását vagy feketítését; új fegyveragyakat. Bármily javítások pontosan lesznek műhelyemben elkészítve.

Ugyanott ügyes fiúk TANONCUL felvétetnek.

Tisztelettel:

Halász Károly
fegyverműves.

Kedvező fizetési feltételek
00 00 mellett 00 00

eladom

aradi-utcai ujjonnan épült
2164. számú

házamat.

Értekezhetni lehet

Lenkei Károly

asztalossal, Megyeház-utca
— 25. szám alatt. —

ELADÓ

00 egy kellemes hangú 00

cimbalom.

— Ára 70 korona. —

Kazinczy-utca 3. szám alatt.

Földvétel.

A József főherceg uradalmaival barázdás kertülösi 7200 holdas birtokra, mely az Alföld gyöngyének mondható, további vevőket keresek. 1100 öles holdankénti ára 330 forint, melyből 75 forint fizetendő, a mennyiben a vételár többi része biztosított könnyű kölcsönnel fedezhető.

Vevőket keresek egy másik aradmegyei 850 magyar holdas birtokra is, ennek holdankénti ára 450 korona.

Kuliner Sándor

bankiroda tulajdonos Makón.

Nyomdász tanoncok

havi fizetéssel

vétetnek fel a

Makói

Független Ujság

nyomdájában. Kazinczy-u 3.

A belső nyomáson a lelei ut mentén a (8-as kilométernél) 28 hold föld két évre vetemény alá haszonbérbe

KIADÓ.

Értekezhetni lehet:

Gera Sámuellel

Uj-utca 2561. szám a.

— vagy —

Horváth Mártonnal.

Önt is érdekli, hogy Károlyi Mihály magnagyobbított festék kereskedésében **Óriási raktárt**
 talál a legjobb **száraz- és olajfestékekben.** Padló-, kocsis és butor **lackok.** Parket és fenyőpalló **viasz.** Pormen-tesítő **olaj.**
 Zománcmázak. Brunolin, politur. Aranyozók, szivacs, szarvasbőr. Aszfalt és kátránylemezek szavatolt jó minőségben kaphatók.
 Terpentin, benzín, petrolum, elsörendű gépkendő **olajok és zsirok.** Saját készített **meszelők, kefék, ecsetek** — dus választékban.

A **Bálint Lajos** féle-bogárzói **hatfertály tanyaföld,** melyen megfelelő tanyai lak és gazdasági épületek is vannak, általam mint megbízott által örök **ELADÓ.**
Kuliner Sándor bankiroda tulajdos Makón.

Ardícsan levő 500 négyszögöl területű 6000 daraból álló **akácfa-iskola** eladom.
 ültetvényemet 2 évi haszonbérlettel 0000 Értekezni lehet: 0000
Baranyi Bálint bérlővel Ardícsi-utca 15. szám.

Fix fizetést

és magas jutalékot kaphatnak urak és hölgyek, akik értékpapírok eladásával foglalkozni akarnak. Ajánlatok Szabadka postafiók 43 alá küldendők.

Iskolai könyvek bekötését

a legerősebb angol vászon kötésben a legolcsóbb árban készíti

Bodor Sándor

könyvkötő.
 A Zsidó iskola mellett. Ugyanott egy fiu fizetéssel **TANONCNAK** felvétetik.

HAZELADÁS.

Báró Erdélyi:(Nagy-Orosz) utcai két beltelken épület a görög katolikus temető közelében királyhegyesi utvonallal egybekötött, kövezett ut mentén, igen nagy közlekedési helyen lévő, **Fekete Dániel-féle,** 49 népsorszámu **SAROK HÁZ,** melyben van 4 utcai padolt szoba, bolt és koresma helyiséggel, 3 konyha. 2 élés kamra, 1 pincze, alsóudvari lakás 1 szoba és konyhával örök áron **ELADÓ** vagy **KIADÓ.**
 — — — — — Értekezhetni: — — — — —

Gerzanic István és György tulajdonosokkal, Kossuth-utca 14 sz. a. Buza István vendéglőjénél.

Ha ŐSZÜL a haja

Lukács-féle Hajregenerátort használja.

Teljesen ártalmatlan szer, mely rövid használat után vissza adja az őszhajnak eredeti színét, fiatalkori szépségét, rugékonyságát Sem kezét, sem ruhát nem piszkít. Használati utasítás minden üvegen.

Kapható egyedül

Lukács Ferenc Mezvártó gyógyszerárában Aradi-u.

Értesítés. Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy **Vásárhelyi-u. 23. sz. alatt Nemes Lajos** kovácsmester ur házában egy ujjonnan berendezett

kádár üzletet nyitottam.

Elvállalek új hordók, fürdő- és káposztáskádak, túrós- és vízesédszak készítését minden nagyságban, elsörendű tölgyfából. — Ugy szintén azok javítását felelősség mellett eszközölöm, jutányos árákért. 000 000 000

Kész munkákat raktaron tartok.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, vagyok tisztelettel:
Szendrei István kádár-mester. Vásárhelyi-utca 23.

Uri lakás

4 szobával, zárt folyósóval s több melléképülettel

szabadkézből eladó.

Értekezni lehet:

Szilágyi Péter

tulajdonossal. I. ker, Hajnal-utca 17. szám.

Író-, rajzszerkek és füzetek legjútányosabb áron.

Tankönyvek minden iskola részére

a hivatalos előírás szerint kaphatók:

Gaál László

könyvkereskedésében **Fötér Böhm ház.**

Minden egyes tankönyv helyességeért szavatolok.